

Gergely P. Alpár

Sfântul Anselm și Gaunilo despre existența lui Dumnezeu

Cuvinte cheie: Sfântul Anselm, Gaunilo, existență, Dumnezeu, argumentul ontologic

Sfântul Anselm de Canterbury a fost cel care a formulat cea mai cunoscută versiune a argumentului ontologic. Argumentul este menit să demonstreze existența lui Dumnezeu. În lucrarea de față am prezentat tezele argumentului ontologic, după care am prezentat contraargumentele lui Gaunilo. În cele din urmă menționez câteva probleme de care analiza ulterioară a argumentului ontologic ar putea beneficia.

Tánczos Péter

Conceptul de subiectivitate cu privire la locuitorii altor planete – despre particularitățile neantropologice ale eticii și esteticii kantiene

Cuvinte cheie: Immanuel Kant, generalitate subiectivă, Gemüt, ființe raționale finite, ființe raționale extraterestre, legea morală, judecată estetică

Deși gândirea critică a lui Kant e determinată fundamental de interesul său antropologic, ar fi greșit să considerăm filosofia transcendentală exclusiv ca o filosofie antropologică. Nu întâmplător, în loc de denumirea omului, Kant folosește expresia „ființa rațională finită”. În opera lui Kant putem citi multe referiri la posibile forme de viață extraterestre, menirea cărora este accentuarea caracterului universal al rațiunii sau al minții, nespecificat în sens uman. În lucrarea mea încerc să aduc argumente pentru extinderea valabilității generale a eticii și esteticii critice kantiene asupra oricărei ființe raționale finite.

Loboczky János

Filosofia istoriei și poezia dramatică în opera lui Schiller

Cuvinte cheie: dramă istorică, situații istorice și conflicte personale, acțiune psihologică, milă, autenticitate istorică și adevăr poetic

În lucrarea mea studiez modul în care se realizează corelația între prezentarea poetică a epocii istorice și a personalității în dramele istorice ale lui Schiller. Schiller însuși a scris și lucrări istorice, ex. despre războiul de treizeci de ani și despre războiul de independență din Olanda. În lucrarea mea pun în centrul atenției trei probleme principale: I. Aspectele generale ale corelațiilor dintre istoriografia, filosofia istoriei și poezia dramatică în opera lui Schiller; II.

Analiza schilleriană a mecanismului de acționare a tragediei poetice; III. Situații istorice și conflicte personale în marile drame istorice.

Petki Pál

Dasein-ul, fenomenul ființei, ființa fenomenului. Tentative de depășire ale dualismelor filosofice în ontologia fenomenologică heideggeriană și sartriană

Cuvinte cheie: Heidegger, Sartre, Dasein, fenomenul ființei, ființa fenomenului, recursie, conversie, regresie

Lucrarea de față își propune interpretarea unor abordări heideggeriene ale temporalității Dasein-ului și a unor cercetări ale lui Sartre referitoare la statutul ontologic al fenomenului ființei drept intenții de depășire ale dualismelor filosofice, având la bază în principiu paradigma dihotomiei onto-gnoseologice a relației subiect–obiect. Prin intermediul analizelor întreprinse găsim referiri comparatistice asupra conținutului conceptului de esență umană la cei doi gânditori, respectiv – dintr-o perspectivă mai amplă – asupra caracteristicilor esențiale ale celor două linii fenomenologice, fiind evidențiate deopotrivă aspectele de neconcordanță și cele de complementaritate.

Veres Ildikó

Sistemul de minciuni la Hamvas Béla – fețe și măști în lumea eseurilor sale

Cuvinte cheie: sistemul de minciuni, autenticitate, autointerviu, mască, nimeni, Arlechin, principiul feminin

În studiul meu analizez elementele sistemului de minciuni la Hamvas Béla. Totodată arunc o privire la dilemele autenticității și ale sensului propriu. În prima fază abordez simulacrul interogantului și interogatului în actul de autointerviu. După aceea analizez lumea măștilor prezente în eseurile sale: tipuri ale nimeni-ului, figura lui Arlechin, vinul ca mască, dedublarea principiului feminin prin caracterele Sophiei și Evei.

Kiss Lajos András

Societatea contra statului – Filosofia politică etno-anarhistă a lui Pierre Clastres

Cuvinte cheie: Pierre Clastres, genocid, etnocid, etnocentrism, sălbatici, șef, discurs, război, stat, anarhie

Pierre Clastres este o figură interesantă a vieții spirituale și sociale din secolul douăzeci. El este un etnolog, antropolog, filosof politic, activist. Ca discipol al lui Claude Lévi-Strauss, el a studiat ani îndelungați viața indienilor din Amazonia. Cercetările sale empirice și-au întărit convingerea conform căreia dogma fundamentală a gândirii etnocentriste europene, ce consideră apariția statului ca punctul culminant al dezvoltării sociale, este de fapt o eroare. Orice acțiune a „sălbaticilor” din Amazonia exprimă „forța centrifugală”, adică față de unificarea centralizată ei votează pentru ființa dispersată și atomizată. Puterea șefului de trib este temporală și simbolică, el fiind în unele situații purtătorul de cuvânt al comunității. Garantul ființei comunitare fragmentate este războiul, ce nu permite constituirea unei „puteri centrale” deasupra triburilor. Conform concepției lui Clastres apariția statului, respectiv dispariția ei (mult dorită de Clastres) intră în categoria *mysterium magnum*. Clastres și-a nutrit convingerea până la capătul vieții în privința transformării statului într-un *obiect muzeal* într-o societate liberă.

Tamás Dénes

De ce nu pot fi infirmate teoriile conspirației?

Cuvinte cheie: teorii ale conspirației, irefutabilitate, forme de cunoaștere, mecanisme de apărare

Teoriile conspirației, atât din punct de vedere social, cât și științific, reprezintă una dintre marile provocări ale timpului nostru. Această lucrare încearcă să discute teoria conspirației ca o formă specifică de cunoaștere cu o structură și o logică distincte. De asemenea, se încearcă să se înțeleagă ce mecanisme de apărare sunt încorporate în ele și de ce sunt greu de infirmat.

Jáger-Péter Mónika

Dialectica tabloului și a cuvântului

Cuvinte cheie: tablou, copie, prototipul, adevăr, textul literar

În acest studiu aș dori să subliniez, dintr-o perspectivă hermeneutică, faptul că în experiența unei opere de artă, imaginile și limbajul nu pot fi delimitate la propriu unele de celelalte, ci mai degrabă am putea vorbi despre dialectica celor două. Doresc să demonstrez că imaginea și opera literară nu își dobândesc sensul prin referirea lor la altceva decât ele însele,

ci își construiesc propria realitate și adevăr în cadrul operei cu propria lor aparență senzuală și, astfel, își afirmă propria existență.

Nyíró Miklós

Verbele mediale în lingvistică. O trecere în revistă a literaturii de specialitate privind interpretările gramaticale greco-bizantine și moderne ale conceptului de *mesotes*

Cuvinte cheie: limba greacă veche, verb medial (mesotes), tradiție gramaticală greco-bizantină, literatură lingvistică modernă

Încă de la primele clasificări ale gramaticienilor antici, în greaca veche au fost identificate trei tipuri de verbe - activ, pasiv și "medial" (mesotic). Cu toate acestea, definiția celui din urmă - cunoscut de obicei sub numele de "verb de mijloc sau medial" - s-a dovedit întotdeauna problematică de-a lungul istoriei gramaticii occidentale. Cu toate acestea, având în vedere importanța culturală a limbii grecești antice, dobândită în primul rând prin intermediul moștenirii filosofice și literare grecești și apoi prin intermediul Noului Testament, fenomenul lingvistic al mesoticului nu poate fi ignorat. Cu toate acestea, pentru a aprecia într-o oarecare măsură gama sa de semnificații, trebuie să fim familiarizați și cu interpretările sale gramaticale. Studiul de față își propune să contribuie la acest lucru. În două părți principale, el oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare a definițiilor verbului medial și a principalelor tendințe care au apărut pe parcursul istoriei sale interpretative, bazându-se pe excelențele scrieri care sintetizează subiectul, atât de către optsprezece autorități din tradiția gramaticală greco-bizantină, cât și de către douăzeci și șapte de autori din literatura lingvistică internațională modernă, produse preponderent în ultimul secol.

Ilyés Zalán-György

Versiuni ale filosofiei transcendente: o critică a lui Immanuel Kant de Salomon Maimon

Cuvinte cheie: filosofie transcendentă, empirism transcendent, Immanuel Kant, Salomon Maimon, estetică transcendentă, teoria diferențialelor

În această lucrare doresc să prezint câteva aspecte ale criticii lui Salomon Maimon la adresa lui Kant, să le examinez și să le compar cu ideile originale ale lui Kant. Fac acest lucru cu scopul de a contribui la problema, de altfel veche, dar încă actuală, dacă poate exista o

versiune non-kantiană a filosofiei transcendente care să înlocuiască premisele pur condiționate ale posibilității cu premisele genetice, examinând astfel premisele posibilității nu a tuturor experiențelor posibile, ci a tuturor experiențelor reale, fără a respinge ideea de bază a virajului transcendent în sens kantian. Ipoteza tezei mele este că Maimon a încercat să construiască o astfel de filosofie în lucrarea sa majoră, *Versuch über die Transcendentalphilosophie*. „Versuch” înseamnă la origine experiment, test: în această lucrare Maimon își „încearcă norocul” în domeniul filosofiei transcendente. Am încercat să evidențiez anumite etape ale acestei călătorii.

Láng Márk

Cum să ne gândim despre realitate? Dezbaterăa lui Hegel și Schelling asupra naturii categoriilor modale

Cuvinte cheie: categorii modale, posibilitate, actualitate, necesitate, devenire, ființă de neconceput

În studiul meu, aș dori să examinez opoziția lui Schelling față de Hegel prin interpretarea categoriilor modale. Una dintre criticile de bază ale lui Schelling la adresa lucrării *Filozofia revelației* a fost noțiunea hegeliană de actualitate, mai precis interpretarea necesității realității. Aș dori să mă concentrez pe întrebarea ce înseamnă pentru Schelling trecerea de la filozofia negativă la cea pozitivă și implicațiile pentru compararea cu conceptul hegelian de realitate. Lui Schelling îi este clar că dogmatismul filozofiei reflexive poate fi depășit prin dezvoltarea conceptului de *ființă de neconceput* (unvordenkliches Sein), care trebuie să implice o nouă definiție a categoriilor modale. Înțelegerea unei noi forme de totalitate conduce printr-o nouă definiție a Absolutului, care implică în același timp concepția corectă a creștinismului. Cu toate acestea, nu trebuie să ne lăsăm înșelați de limbajul mitologic-religios al lui Schelling. Cred că, deși ideea centrală a filozofiei sale târzii este de a stabili noutatea veștii bune a Evangheliei, răspunsul la această întrebare se bazează pe problema ontologică a devenirii.

Szilágyi Botond

Capitalism de stat, socialism de stat – în jurul unei dezbateri

Cuvinte cheie: socialism real existent, capitalism de stat, socialism de stat, periodizare, marxism

Lucrarea are ca temă două perspective importante a interpretării de tip marxist al socialismului real existent – teza capitalismului de stat, respectiv teza socialismului de stat – care sunt elaborate dintr-un punct de vedere aparținând filosofiei istoriei, cu considerații speciale asupra problemei periodizării. Am încercat să arăt că cele două teze au baze teoretice

care nu par a fi împăcabile – bazele respective sunt puse în legătură cu categoriile marxismului ezoteric și exoteric. Într-un aparteu scurt consider o alternativă la această opoziție, și anume teza societății sincretice, revenind în final la ireductibilitatea deciziei teoretice.

Rancz Mónika

Experiment în jurul imaginii

Cuvinte cheie: pictură, imagine publicitară, imagine în oglindă, cercul hermeneutic, operă de artă, instrument, lucru, lume, mit, vedere, spectacol

Pentru a aborda imaginea artistică, să imaginăm acest concept ca origoul unui cerc. Ea se mișcă în zona sa desemnată și se manifestă fără a-și schimba esența. Ea este înconjurată de alte sfere, care se definesc reciproc, formând o graniță între ele, devenind suprafețe care se exclud reciproc. Baza picturală comună permite ca gama de picturi să fie înțeleasă nu numai în sine, ci și în diferența sa față de alte obiecte. În studiul nostru, picturile sunt expuse între imaginile publicitare și imaginile în oglindă pe aceeași suprafață pentru a arăta modul în care sunt organizate. Scopul nu este doar acela de a sublinia ceea ce este evident, și anume că cele enumerate nu sunt la fel. În mișcarea pendulantă de atingeri și îndepărtări, încercăm să ne apropiem de originea esenței operei de artă în existența sa picturală.

Mikáczó Alexandra

Imaginația furioasă - Caracteristicile sublimului dinamic kantian și ale abstracției vizuale în picturile lui William Turner

Cuvinte cheie: Immanuel Kant, William Turner, sublim, abstracție, artă vizuală

În lucrarea mea, examinez caracteristicile sublimului dinamic kantian și ale abstracției vizuale în operele de artă ale lui William Turner. Conform cercetării mele, opera pictorului englez a contribuit la dezvoltarea artei moderne, deoarece dezintegrarea și dizolvarea conturilor și a formelor pot fi observate deja în tablourile sale, tehnici pe care Turner le-a folosit în general pentru a exprima puterea copleșitoare a naturii și diferitele fenomene de culoare și lumină. Kant este cel mai semnificativ autor al epocii examinate, iar scrierile sale sunt, de asemenea, utile pentru a înțelege motivele artistice abstracte, astfel încât consider că este oportun să interpretez operele lui Turner în lumina esteticii kantiene.

Kerekes Erzsébet

Conversații filosofice cu copii despre justiție și adevăr

Cuvinte cheie: filosofie pentru/cu copii, gândire critică, dreptate/justiție, nedreptatea, egalitatea de șanse, discriminarea, adevărul, minciuna

Din anul 2016, în baza unui acord de parteneriat între Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” și Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, s-au desfășurat atelierele Clubului de Filosofie pentru copii în limbile română, engleză și maghiară în mai multe filiale ale bibliotecii județene din Cluj-Napoca, sub îndrumarea profesorilor și doctoranzilor de la Departamentele de Filosofie ale Universității. Dorim să încurajăm lectura înțelegătoare-interpretativă comună și gândirea critică în activități non-formale, inclusiv în spații comunitare extrașcolare. În 2022, am citit și am discutat despre dreptate și adevăr la mai multe activități ale clubului.